

TEACHING-LEARNING PROCESS-II

Time : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer questions carrying 4 marks each.

SECTION-A

- I. What is the nature of Learning ? Discuss various factors promoting Learning. 15
- II. Define Memory. Discuss the stages in memory or remembering. 15

SECTION-B

- III. Explain the meaning of Intelligence Quotient (I.Q.). How can Intelligence be measured ? 15
- IV. Discuss various types of Aptitude Tests. 15

SECTION-C

- V. How can you evaluate the Students achievement ? 15
VI. Discuss the meaning of Evaluation and importance of Evaluation of students achievements. 15

SECTION - D

- VII. Who is a Special Child ? What are different types of special children ? 15
VIII. What do you mean by Gifted children ? Discuss their characteristics. 15

SECTION - E

IX. Write short notes on the following :

(a) Define Learning.	(b) Write any two laws of Learning.
(c) Measures of improving Memory.	(d) Meaning of Intelligence.
(e) Define Aptitude.	(f) Verbal test.
(g) Subjective type evaluation.	(h) Problems of Backward children.
(i) Characteristics of Creative children.	
(j) What is the concept of Handicapped children ?	4×10=40

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 10 ਸੰਖਿਪ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸਰੂਪ ਕੀ ਹੈ ? ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15
II. ਯਾਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਯਾਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15

ਭਾਗ-B

- III. ਬੁੱਧੀ ਅੰਕ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 15
IV. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਟੈਸਟਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15

ਭਾਗ-C

- V. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾ ਕਿਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗੇ ? 15
VI. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਅਰਥ ਦਸੋ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ? 15

ਭਾਗ-D

- VII. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਲਕ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ? 15
VIII. ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15

ਭਾਗ-E

IX. ਸੰਖਿਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(a) ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।	(b) ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਨਿਯਮ ਲਿਖੋ।
(c) ਯਾਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਾਪ।	(d) ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਅਰਥ।
(e) ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।	(f) ਭਾਸ਼ਾਈ ਟੈਸਟ।
(g) ਨਿਬੰਧਾਤਮਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ।	(h) ਪੱਛੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।
(i) ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।	(j) ਅਸਮਰਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ ?
- 4×10=40